

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Viite: Asiantuntijapyyntönnö VN/18706/2020-OKM-1

Asia: Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista.

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun luonnokseen liittyen sekä lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Lausuimme aiemmassa lausunnossamme ammatilliseen koulutukseen rahoitukseen liittyen myös seuraavaa:

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuneet rahoitusleikkaukset (2013-2018) ovat asettaneet haasteita laadukkaalle ja opiskelijalähtöiselle ammatillisen koulutuksen reformin täysmittaiselle toimeenpanolle oppilaitostasolla vuodesta 2018 lähtien. Ammatillisen koulutuksen rahoitus on turvattava ja rahoitustasoa viipymättä korotettava. Tällä hetkellä lisää rahoitusta tarvitaan erityisesti opettajan antaman opetuksen määrän riittävyyden varmistamiseen, henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelman laadukkaan toteuttamisen vaatiman ohjauksen varmistamiseen, erityisopiskelijoiden riittävän tuen mahdollistamiseen sekä työpaikoilla tapahtuvan oppimisen vaatiman riittävän opiskelijan opettamisen ja ohjauksen turvaamiseen. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien saaman perusrahoituksen tasoa on myös nostettava ja lukuisista erillisistä, oppilaitoksia kuormittavista rahoitushauista on pyrittävä eroon.

On tärkeää, että oppilaitokset voivat keskittyä ydintehtäväänsä eli opetukseen jatkuvien rahoitushakemusten tekemisten sijaan. Pitkäjänteisesti suunniteltu työ oppilaitoksissa on niin henkilöstön, työelämän kuin opiskelijoidenkin etuna. Kaikilla opiskelijoilla ei ole valmiuksia valmistua määräajassa, ja eikä siitä pidä rangaista oppilaitoksia. Kannatamme perusrahoituksen osuuden pitämistä vähintään 70% tasolla ammatillisen koulutuksen rahoituksesta.

Opiskelijoiden aidon osallisuuden toteutuminen sekä opiskelija- ja tutortoiminnan tukemisen taso tulee nähdä myös yhtenä oppilaitoksen arviointikriteerinä. Opiskelijoiden osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista on jatkossa arvioitava yhtenä oppilaitoksen rahoituksen perusteena.

Yleistä

OSKU pitää hyvänä asiana, että rahoitusjärjestelmä ohjaa koulutuksen järjestäjän toimintaa ja lisää sen tavoitteellisuutta ja koulutusjärjestelmän tarpeisiin vastaamista. Näiden asioiden seuraamiseen liittyvät työkalut eivät kuitenkaan tarjoa tarpeeksi mahdollisuuksia talouden riittävään ennakointiin

ja suunnitteluun. Esitetyt opiskelija- ja työelämäpalautetta koskevat säädökset osana vaikuttavuusrahoitusta ovat kannatettavia ja antavat tärkeitä tuloksia, mutta eivät yksinään kerro koko totuutta eivätkä riitä koulutuksen vaikuttavuuden ennakkointiin täysmääräisesti. Näin ollen on erittäin tärkeää, että perusrahoitus on riittävän korkea, jottei oppilaitoksen arki ja sitä myöden opiskelijoiden opinnot kärsi epätietoisuuden puutteesta.

Rahoituskertoimet

OSKU kokee ensiarvoisen tärkeänä, ettei rahoituskertoimien muutokset aiheuta kokonaisrahoitukseen laskua tai eriarvoista erilaisia oppilaitoksia keskenään. OSKU suhtautuu erittäin kriittisesti annettuihin laskelmiin, ja vaatii tarkempaa selvitystä rahoituskertoimien vaikutuksista yksittäisiin aloihin. Nykyisten tietojen valossa olemme huolissamme, että pienemmät erikoisalajat kärsivät esitetyistä muutoksista ja ohjaavat oppilaitoksia keskittymään enemmän perustutkintoihin.

Koemme ehdottomana, ettei muutosten seurauksena yksikään yksittäinen ala tai oppilaitos kärsi. Annetun esityksen perusteella perusrahoituksessa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen painokertoimet ovat epäsuhdassa perustutkintoihin verrattuna. Näistä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista noin 80 prosentilla kustannusryhmä laskisi. Mikäli tämä toteutuu, näiden koulutusten järjestäminen vaikeutuu entisestään. OSKU on hyvin huolissaan yhdenvertaisuudesta erilaisten ammatillisten tutkintojen kesken tulevaisuudessa.

Huolta herättää myös erityisen tuen tarpeessa olevat. Heidän määränsä on noussut vuosien saatossa, kun rahoituksen taas laskenut, ja kaavailtu oppivelvollisuuden pidentäminen toisi oletusarvoisesti ammatillisen koulutuksen piiriin lisää erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita. Tämän vuoksi esitämme, että erityisen sekä vaativan erityistuen kertoimia nostetaan, laadukkaan ja riittävän tuen turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Opiskelijapalautte- ja työelämäpalautte sekä katokerroin

Koemme hyväksi asiaksi osana vaikuttavuusrahoitusta opiskelijapalautteen keräämisen. OSKU pitää tärkeänä, että opiskelijapalautteen avulla voidaan myös tosiasiallisesti kehittää oppilaitoksen toimintaa.

Iso osa ammatillisen koulutuksen käyneistä suuntaavat suoraan koulutuksen jälkeen työelämään, tai ovat olleet siellä jo valmiiksi. Ammatillisen koulutuksen yksi suurista kehittämiskohteista tänä päivänä on riittävien yhteiskunnallisten valmiuksien takaaminen, jonka vuoksi pitäisimme perusteltuna kerätä laajempaa tietoa näiden valmiuksien tasosta oppilaitoksesta valmistuttuaan.

Pidämme muita esitettyjä kysymyksiä kyselyihin perusteltuina, mutta esitämme lisäksi kysymyksissä osallisuuden kokemuksiin ja vaikuttamismahdollisuuksien kartoittamista. On

keskeistä, että kysymyspatteristoja tarkastellaan ylipäänsä riittävän usein, jotta se vastaa kulloistakin ajankuvaa mahdollisimman tarkasti ja antaa täten relevanteinta tietoa.

Lomapäivien muutokset

OSKU on huolissaan, että muutos ohjaa koulutuksen järjestäjiä minimoimaan koulutusjaksot. Näemme myös, ettei uusi säädös olisi yhdenmukainen lukiokoulutukseen nähden. Uusi säädös asettaisi myös erikokoiset oppilaitokset eriarvoiseen asemaan, sillä pienemmillä ei ole mahdollisuuksia järjestää lomaa samaan tapaan kuin suuremmilla yksiköillä. Haluamme nostaa esiin opiskelijoiden hyvinvoinnin turvaamisen, ja painottaa huolta erityisoppilaitosten opiskelijoihin.

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

- **Olemme erittäin huolissamme ammatillisen koulutuksen kokonaisrahoituksen riittävydestä. Ammatillisen koulutuksen rahoitus on turvattava ja rahoitustasoa viipymättä korotettava.**
- **Ammatillisen koulutuksen järjestäjien saaman perusrahoituksen tasoa on myös nostettava ja lukuisista erillisistä, oppilaitoksia kuormittavista rahoitushauista on pyrittävä eroon. Suhtaudumme hyvin myönteisesti perusrahoituksen nostamiseen 50 prosentista takaisin 70 prosenttiin.**
- **Opiskelijoiden osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista on jatkossa arvioitava yhtenä oppilaitoksen rahoituksen perusteena.**
- **Rahoituskertoimien muutoksilla ei saa olla negatiivisia vaikutuksia kokonaisrahoitukseen eikä muutokset saa aiheuttaa epätasa-arvoa eri oppilaitosten välille. OSKU suhtautuu erittäin kriittisesti annettuihin laskelmiin, ja vaatii tarkempaa selvitystä rahoituskertoimien vaikutuksista yksittäisiin aloihin.**
- **Esitämme rahoituskertoimien nostamista erityiseen ja vaativaan erityiseen tukeen.**
- **Kannatamme opiskelija- ja työelämäpalautteen keräämistä, niiden kysymyspatteristoa tulee voida tarkastella riittävän usein.**
- **Esitämme osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia mittaavien kysymyksien lisäämistä opiskelijapalautteeseen. Katokertoimen lasku on hyvä asia laadun kannalta.**
- **OSKU suhtautuu kriittisesti lomapäivien muutoksiin, ja pelkää niiden ohjaavan koulutuksen järjestäjiä opiskelijoille haitalliseen suuntaan.**

Helsingissä 21.8.2020

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Iivari Korkala
puheenjohtaja

Aino Pohjanvirta
pääsihteeri

Lisätietoja:

- edunvalvonnan koordinaattori Emma Holsti, emma.holsti@osku.info, 0404108814